

Brocki, Zygmunt

A. Ch. Thebezjusz z Jeleniej Góry - odkrywca zastawki zatoki wieńcowej serca

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 13/1, 198

1968

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

wsiach górskich". Pięknie powiedziane! Tak udało się trafić od razu! Czy nie jakoś podobnie zakończył swój nieśmiertelny dialog pan Jourdain z nauczycielem filozofii?

Zygmunt Brocki

HISTORYK MEDYCyny O TEKSTACH STAROINDYJSKICH

W omówieniu czasopisma „Centaurus” w nrze 2/1967 „Kwartalnika” wspomniane są (s. 457) historycznomedyczne rozważania R. F. G. Müllera na temat: czy lekarze staroindyjscy mogą uchodzić za materialistów („Centaurus”, t. 10, nr 3). Zauważmy z kolei, że tenże autor ogłosił artykuł także w czasopiśmie polskim, mianowicie w „Roczniku Orientalistycznym” (nr 2/1967); Müller pisze tutaj o rozbieżności wyników badań tekstów staroindyjskich przez językoznawców i przez historyków medycyny.

Jeśli zaś idzie o zdanie Müllera w artykule umieszczonym w „Centaurusie”, że w tekstach indyjskich nie ma wyrazu znaczącego: materia, to jest ono słuszne o tyle, że ten termin nie ma „dokładnego odpowiednika”, ale sanskrycki wyraz *prakṛti* jednak znaczy: pramateria (zob. H. Glasenapp, *Die Philosophie der Inder*. 1949, ss. 386 i nast.) — a wyraz *pudgala* Glasenapp (tamże, s. 297) oddaje krótko wyrazem niemieckim *Materie*.

Artykuł R. F. G. Müllera w „Roczniku Orientalistycznym” okazał się niestety jedną z ostatnich publikacji w życiu autora, w czasie druku artykułu redakcja „Rocznika” otrzymała wiadomość o jego śmierci.

Z. Br.

A. CH. THEBEZJUSZ Z JELENIEJ GÓRY — ODKRYWCA ZASTAWKI ZATOKI WIEŃCOWEJ SERCA

W tomie 5 za 1967 r. „Rocznika Jeleniogórskiego” Zbigniew Domosławski przypomniał postać Adama Chrystiana Thebezjusza (1686—1732), urodzonego na Śląsku i tutaj działającego lekarza. Thebezjusz studia medyczne odbywał w Lipsku i Halle, a zakończył je w Lejdzie, obroniwszy tam pracę doktorską o krążeniu krwi (*Disputatio medica inauguralis de circulo sanguinis in corde*, Legduni Batavorum 1708), będącą pierwszym oryginalnym opisem zastawek żylnych zatoki wieńcowej (o pierwszeństwie Thebezjusza w tym zakresie pisze np. *Garrison and Morton's Medical Bibliography*, London 1954, poz. 763). Od 1714 r. aż do śmierci był on lekarzem miejskim w Jeleniej Górze. Obok praktyki lekarskiej zajmował się budową oka, interesował się zagadnieniem dziedziczenia chorób, a także astronomią, poezją i — pływami. Korespondował z uczonymi w różnych krajach i był członkiem Leopoldyńsko-Karolińskiej Akademii Badaczy Przyrody we Wrocławiu.

W artykule „Rocznika Jeleniogórskiego” zamieszczono reprodukcję miedziorytu przedstawiającego Thebezjusza i faksymile ustalenia przyczyny jego zgonu.

Dodajmy, że w 1963 r. o Thebezjuszu pisało w „Wiadomościach Lekarskich” (artykuł E. Stockiego *Adam Chrystian Thebezjusz był Ślązakiem*).

Z. Br.

TRZY WIEKI MEDYCyny PRACY

W nrze 6/1967 miesięcznika „Przyjaciel przy pracy”, popularnego czasopisma poświęconego sprawom ochrony pracy, ukazało się opracowanie G. Przemyskiego *Jaki jest twój zawód, chory człowieku?*, zawierające nieco wiadomości z historii medycyny pracy. Jako ojca medycyny pracy autor przedstawia Bernardina Rama-